

Ajalugu

VI klass

Õppesisu ja õpitulemused

Teema	Õppesisu	Õpitulemused Õpilane
Muinasaeg	Aeg ja ajaarvamine, muinas- ja vanaaja periodiseerimine. Ajalugu ja ajalooallikad. Allikmaterjalide tõlgendamine. Muinasaja arengujärgud ja nende üldiseloostus: kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutuselevõtmine, Eesti muinasaja üldiseloostus, Pulli, Kunda.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid; • näitab kaardil ja põhjendab, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine; • teab, missuguseid muudatusi ühiskonnaelus tõi kaasa metallide kasutuselevõtmine; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kiviaeg</i>, <i>pronksiaeg</i>, <i>rauaaeg</i>, <i>varanduslik</i> • <i>ebavõrdsus</i>, <i>sugukond</i>, <i>hõim</i>; • teab, et Eesti esimesed asustusala olid Pulli ja Kunda inimasula, ning näitab neid kaardil.
Vanad Idamaad	Vanaaja sisu ja üldiseloostus: ajalised piirid, looduslikud olud. Vana-Egiptus, Egiptuse riigikorraldus. Thutmosis III, Ramses II, Tutanhamon; eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised (ratas, potikeder), Hammurabi seadused, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Iisraeli ja Juuda riik, ainujumala usk, Vana Testament.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab, miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid, ning näitab kaardil Egiptust ja Mesopotaamiat; • selgitab, milline oli vanaaja riiklik korraldus, kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni Egiptuse ning Mesopotaamia näitel; • tunneb vanaaja kultuuri- ja teadussaavutusi: meditsiini, matemaatikat, astronoomiat, kirjandust, kujutavat kunsti, Egiptuse püramiide ja Babüloni rippaedu; teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri; • teab, et Iisraelis tekkis monoteistlik religioon; • selgitab, mis on Vana Testament; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid tsivilisatsioon, linnriik, vaarao, muumia, sfinks, • tempel, püramiid, preester; • teab, kes olid Thutmosis III, Ramses II, Tutanhamon, Hammurabi, Mooses ja Taavet, ning iseloomustab nende tegevust.
Vana-	Vanim kõrgkultuur	<ul style="list-style-type: none"> • näitab kaardil Kreetat, Kreekat, Balkani

Kreeka	<p>Euroopas. Kreeka loodus ja rahvastik, Kreeta ja Mückeene kultuur. Kreeka linnriigid. Ühiskonnakorraldus ja kasvatus Ateenas ning Spartas. Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale. Aleksander Suure sõjaretk ning maailmariigi tekkimine. Vana-Kreeka kultuur ja eluolu, kultuur ja religioon Hellase maailma ühendajana, olümpiamängud, religioon ja mütoloogia, Homerose kangelaseepika, ajalookirjutus, Herodotos, teater, kunst, arhitektuur (Ateena akropol), skulptuur, vaasimaal, hellenite igapäevaelu, hellenistlik kultuur, Vana-Kreeka kultuuri tähtsus.</p>	<p>poolsaart, Ateenat ja Spartat ning kirjeldab riigi laienemist hellenismi perioodil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreeta-Mückeene kultuurist; • tunneb Vana-Kreeka ühiskonnakorraldust Ateena ja Sparta näitel ning võrdleb neid kirjelduse põhjal; • kirjeldab Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid polis, rahvakoosolek, akropol, agoraa, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, eepos, olümpiamängud, teater, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, tähestik; • teab, kes olid Zeus, Herakles, Homeros, Herodotos, Perikles ja Aleksander Suur, ning iseloomustab nende tegevust.
Vana-Rooma	<p>Rooma riigi tekkimine, looduslikud olud, Rooma linna tekkimine, kuningad, vabariigi algus, Rooma vabariik, ühiskondlik korraldus, Rooma võimu laienemine Vahemere maades. Hannibal, kodusõjad Roomas. Caesar, vabariigi lõpp. Rooma keisririik, ühiskondlik korraldus. Augustus, Rooma impeerium ja selle lõhenemine. Vana-Rooma kultuur, rahvas ja eluolu, Rooma kui impeeriumi keskus ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • näitab kaardil Apenniini poolsaart, Vahemerd, Kartaagot, Roomat, Konstantinoopolit, Ida-Roomat ja Lääne-Roomat; • teab Rooma riigi tekkelugu ning näitab kaardil Rooma riigi territooriumi ja selle laienemist; • selgitab Rooma riigikorda eri aegadel; • iseloomustab eluolu ja kultuuri Rooma riigis; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid vabariik, foorum, kapitoorium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion, kodusõda, kristlus, piibel, Rooma õigus, provints, Ida-Rooma, Lääne-Rooma, Kartaago, Konstantinoopol, ladina keel; • teab, kes olid Romulus, Hannibal, Caesar, Augustus ja Jeesus Kristus, ning iseloomustab nende tegevust.

	antiikaja suurlinn, kunst ja arhitektuur, avalikud mängud, Rooma õigus. Ristiusu teke, Uus Testament.	
--	---	--

Kooliastme õpitulemused

6. klassi õpilane:

- kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase *aeg, muinasaeg, vanaaeg, sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number*;
- tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloost ning seostab neid omavahel;
- teab mõnda ajaloolist asunit, selle tekkimise ja kujunemise põhjuseid;
- hindab materiaalsel keskkonda kui ajaloosündmuste peamist kandjat;
- toob näiteid muinasaja ja vanaaja kohta;
- mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kohta;
- mõistab, et ajaloosündmustel ja -nähtustel on põhjused ja tagajärjed, ning loob lihtsamaid seoseid mõne sündmuse näitel;
- teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt;
- väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava, lühijuttu ja kirjeldust ning kasutab ajalookaarti.